

HAROLD PINTER

„KALNŲ KALBA“

Vertė Aušra-Marija J. Sluckaitė

VEIKĖJAI

Jaunas moteris

Senyva moteris

Seržantas

Karininkas

Sargybinis

Kalinys

Vyras su gaubtuvu

Antras sargybinis

I

KALĖJIMO SIENA

Moterų eilė. SENYVA MOTERIS sūpuoja savo ranką. Prie jos kojų krepšys. JAUNA MOTERIS per pečius apsikabinusi SENYVĄ MOTERĮ. Įeina SERŽANTAS, paskui jį KARININKAS. SERŽANTAS rodo į JAUNĄ MOTERĮ.

SERŽANTAS. Vardas?

JAUNA MOTERIS. Mes jau pasakėm savo vardus.

SERŽANTAS. Vardas?

JAUNA MOTERIS. Mes jau pasakėm savo vardus.

SERŽANTAS. Vardas?

KARININKAS (SERŽANTUI). Baik šitą šūdą. *(JAUNAI MOTERIAI)* Ar skundžiatės kuo?

JAUNA MOTERIS. Jai įkando.

KARININKAS. Kam?

(Pauzė)

Kam? Kam įkando?

JAUNA MOTERIS. Jai įkando. Jos ranka sudraskyta. Pažiūrėkit. Jos ranka sukandžiota. Tai kraujas.

SERŽANTAS (JAUNAI MOTERIAI). Kuo ji vardu?

KARININKAS. Užsičiaupk.

Jis prieina prie SENYVOS MOTERS.

Kas atsitiko tavo rankai? Kas tau įkando į ranką?

SENYVA MOTERIS lėtai pakelia ranką. Jis apžiūri ją.

Kieno čia darbas? Kas tau įkando?

JAUNA MOTERIS. Vilkšunis.

KARININKAS. Kuris?

Pauzė

Kuris?

Pauzė

Seržante?

SERŽANTAS išeina į priekį.

SERŽANTAS. Klausau!

KARININKAS. Pažiūrėk į šitos moters ranką. Manau, nuo nykščio nagą nuvarys.
(*SENYVAI MOTERIAI*) Kas taip padarė?

Ji spokso į ją.

Kas šitaip padarė?

JAUNA MOTERIS. Didelis šuo.

KARININKAS. Kuo jis vardu?

Pauzė

Kuo jis vardu?

Pauzė

Kiekvienas šuo turi vardą! Vardais pašaukti jie atsiliepia. Jų tėvai duoda jiems vardus, ir taip jie vadinami, tokie jų vardai! Prieš įkąsdami, jie pasisako savo vardus. Tai formali procedūra. Jie pasako savo vardus, ir tada jie kanda. Kuo jis vardu? Jeigu sakysi, kad vienas iš mūsų šunų įkando šitai moteriai, nepasakęs savo vardo, aš turėsiu tą šunį nušaut!

Tyla

Dabar – dėmesio! Tylos ir dėmesio! Seržante!

SERŽANTAS. Klausau?

KARININKAS. Sužinok, kas kuo skundžiasi.

SERŽANTAS. Kuo skundžiatės? Ar kas kuo skundžiatės?

JAUNA MOTERIS. Mums buvo pasakyta būti čia devintą valandą ryto.

SERŽANTAS. Teisingai. Visai teisingai. Devintą ryto. Visiškai teisingai. Kuo nepatenkintos?

JAUNA MOTERIS. Mes buvom čia devintą valandą ryto. Dabar penkta valanda. Mes išstovėjom čia aštuonias valandas. Sniege. Jūsų vyrai leido vilkšuniams mus gąsdinti. Vienas įkando šitai moteriai į ranką.

KARININKAS. Koks to šuns vardas?

Ji žiūri į jį.

JAUNA MOTERIS. Nežinau jo vardo.

SERŽANTAS. Jums leidus, viršininke?

KARININKAS. Sakyk.

SERŽANTAS. Jūsų vyrai, jūsų sūnūs, jūsų tėvai, šitie žmogėnai, su kuriais jūs laukiat pasimatymo, visi jie – šikniai. Jie – Valstybės priešai. Jie – šikniai.

SERŽANTAS žengia prie MOTERŲ.

KARININKAS. Dabar įsikalkit sau štai ką. Jūs – kalnų tauta. Girdit, ką sakau? Jūsų kalba mirusi. Ji uždrausta. Jūsų kalba neleidžiama šitoj vietoj kalbėti. Jums nevalia kalbėt savo kalba su savo vyrais. To neleidžiama daryt. Suprantat? Jums negalima ja kalbėt. Ji neteisėta. Jums galima kalbėt tik sostinės kalba. Tai – karinis įsakas. Tai – įstatymas. Jūsų kalba uždrausta. Ji mirusi. Niekam neleidžiama kalbėti jūsų kalba. Jūsų kalbos jau nebėra. Yra klausimų?

JAUNA MOTERIS. Aš nekalbu kalnų kalba.

Tyla. KARININKAS ir SERŽANTAS lėtai apeina ją ratu. SERŽANTAS uždeda ranką jai ant užpakalio.

SERŽANTAS. Kokia kalba tu kalbi? Kokia kalba tu kalbi su savo užpakaliu?

KARININKAS. Šitos moterys, Seržante, kol kas nepadarė jokio nusikaltimo. Atsimink tą.

SERŽANTAS. Klausau! Bet jūs nenorit pasakyti, kad jos be nuodėmių?

KARININKAS. O ne! O ne, to aš nesakau.

SERŽANTAS. Šita pilna nuodėmių. Net viksi nuo jų.

KARININKAS. Ji nekalba kalnų kalba.

MOTERIS traukiasi nuo SERŽANTO rankos ir atsigręžia veidu į abu vyrus.

JAUNA MOTERIS. Mano vardas Sara. Atėjau pasimatyt su savo vyru. Tai mano teisė. Kur jis?

KARININKAS. Parodyk savo popierius.

Ji paduoda jam popiergalį. Jis skaito, pasisuka į SERŽANTĄ.

Jis kilęs ne iš kalnų. Jis pakliuvo ne į tą maišą.

SERŽANTAS. Kaip ir ji. Man ji panaši į sušiktą intelektualę.

KARININKAS. Bet tu sakei, kad jos užpakalis viksi.

SERŽANTAS. Intelektualių užpakaliai geriausiai viksi.

TAMSA

II

PASIMATYMU KAMBARYS

KALINYS sėdi. SENYVA MOTERIS sėdi su krepšiu. SARGYBINIS stovi už jos.

KALINYS ir MOTERIS šnekasi keista kaimo kalba.

Tyla.

SENYVA MOTERIS. Turiu dounos.

SARGYBINIS baksteli ją lazda.

SARGYBINIS. Draudžiama. Šita kalba uždrausta.

Ji žiūri į jį. Jis baksteli ją.

Ji uždrausta. (*KALINIUI*) Liepk jai šnekėti sostinės kalba.

KALINYS. Ji negali šnekėt ta kalba.

Tyla.

SENYVA MOTERIS. Aš turiu uobuliu[n].

SARGYBINIS baksteli ją ir šaukia.

SARGYBINIS. Draudžiama! Draudžiama! Draudžiama! Po velnių! (*KALINIUI*) Ar ji supranta, ką aš jai sakau?

KALINYS. Ne.

SARGYBINIS. Nesupranta?

Jis pasilenkia prie jos.

Nesupranti?

Ji spokso į jį.

KALINYS. Ji – sena. Ji nesupranta.

SARGYBINIS. Kas dėl to kaltas?

Jis juokiasi.

Ne aš, galiu jums tiesiai pasakyti. Ir pasakysiu jums dar kitą dalyką. Turiu žmoną ir tris vaikus. Ir jūs visi šūdo krūva.

Tyla.

KALINYS. Ir aš turiu žmoną ir tris vaikus.

SARGYBINIS. Ką tu turi?

Tyla.

Ką tu turi?

Tyla.

Ką tu turi?

Tyla.

Ką tu man sakei? Ką tu turi?

Tyla.

Tu turi – ką?

Jis pakelia telefono ragelį ir suka vieną skaičių.

Seržantas? Aš Mėlynajame Kambaryje... taip... Pagalvojau, reikia pranešt, Seržante...
čia turiu juokdarį.

Šviesos pritemsta. Figūros sustingusios.

Girdėti balsai:

SENYVOS MOTERS BALSAS. Kūdikis tavęs laukia.

KALINIO BALSAS. Tavo ranka sukandžiota.

SENYVOS MOTERS BALSAS. Jie visi tavęs laukia.

KALINIO BALSAS. Jie sukandžiojo mano motinos ranką.

SENYVOS MOTERS BALSAS. Kai grįši namo, tave visi taip gražiai sutiks. Visi
tavęs laukia. Jie laukia tavęs. Jie visi laukia pamatyti tave.

Įsišviečia stipri šviesa. Įeina SERŽANTAS.

SERŽANTAS. Kas juokdarys?

TAMSA

III

BALSAI TAMSOJE

SERŽANTO BALSAS. Kas ta sušikta moteris? Ką ta sušikta moteris čia veikia? Kas įleido tą sušiktą moterį per tas sušiktas duris?

ANTROJO SARGYBINIO BALSAS. Tai jo žmona.

Įsišviečia šviesos.

Koridorius.

SARGYBINIS ir SERŽANTAS laiko SARGYBINĮ. JAUNA MOTERIS žiūri į juos iš tolo.

SERŽANTAS. Kas čia, Damos priėmimas?

Jis eina prie JAUNOS MOTERS.

Sveika, Panele! Atsiprašau. Administracijoje, atrodo, įvyko sutrikimas. Jie pasiuntė jus ne pro tas duris. Neįtikėtina. Kažkam bus riesta. Šiaip ar taip, kuo galiu tuo tarpu jums padėti, brangioji poncia, kaip jie sakydavo filmuose?

Šviesos pritemsta. Figūros sustingusios.

Girdėti balsai:

VYRO BALSAS. Stebiu tave, kai tu miegi. Ir tada tavo akys atsimerkia. Tu žiūri į mane ir šypsaisi.

JAUNOS MOTERS BALSAS. Tu šypsaisi. Kai atsimerkiu, matau tave virš savęs ir šypsaisi.

VYRO BALSAS. Mes – ežere.

JAUNOS MOTERS BALSAS. Pavasaris.

VYRO BALSAS. Laikau tave apkabinęs. Šildau tave.

JAUNOS MOTERS BALSAS. Kai atsimerkiu, matau tave virš savęs ir šypsausi.

Įsišviečia šviesos. VYRAS SU GAUBTUVU sukniumba. JAUNA MOTERIS suklinka.

JAUNA MOTERIS. Karoli!

SERŽANTAS spragteli pirštais. SARGYBINIS išvelka VYRĄ.

SERŽANTAS. Taip, jūs įėjot ne pro tas duris. Matyt, kaltas kompiuteris. Kompiuteriui dviguba išvarža. Bet aš jums štai ką pasakysiu – jei norit šitoj vieto gauti informacijos bet kuriuo gyvenimo klausimu, tai... mes turim tokį tipą, kuris ateina į įstaigą kas ketvirtadienį, tik ne tą, kai lyja. Jis savo reikalo žinovas. Viršūnė. Skambtelkit jam šiom dienom, ir jis priims jus, kaip reikiant. Jo vardas Dokas.

JAUNA MOTERIS. Galiu su juo permiegot? Jei permiegosiu su juo, ar viskas bus gerai?

SERŽANTAS. Žinoma. Be abejonės.

JAUNA MOTERIS. Ačiū.

TAMSA

IV

PASIMATYMU KAMBARYS

SARGYBINIS. SENYVA MOTERIS. KALINYS.

TYLA.

KALINIO veidas kruvinas. Jis sėdėdamas dreba. MOTERIS nejuda. SARGYBINIS žiūri pro langą. Jis atsigręžia ir įremia žvilgsnį į juos.

SARGYBINIS. O, pamiršau jums pasakyti. Jie pakeitė taisykles. Ji gali kalbėti. Ji gali kalbėti savo kalba. Iki kito potvarkio.

KALINYS. Ji gali kalbėti?

SARGYBINIS. Taip. Iki kito potvarkio. Naujos taisyklės.

Pauzė.

KALINYS. Mama, tu gali kalbėti.

Pauzė.

Mama, aš tau sakau. Supranti? Mes galim kalbėti. Tu gali kalbėti su manim mūsų kalba.

Ji nejuda.

Tu gali kalbėti.

Pauzė.

Mama, girdi mane? Šneku su tavim mūsų kalba.

Pauzė.

Girdi mane?

Pauzė.

Tai mūsų kalba.

Pauzė.

Ar girdi mane? Girdi mane?

Ji neatsako.

Mama?

SARGYBINIS. Pasakyk jai, kad ji gali kalbėt savo kalba. Naujos taisyklės. Iki kito potvarkio.

KALINYS. Mama?

Ji neatsako. Ji sėdi nejudėdama.

KALINYS vis labiau dreba. Jis krinta nuo kėdės ant kelių, ima žiopčioti ir baisiai kratytis.

Į kambarį įeina SERŽANTAS. Jis žiūri į KALINĮ, kuris kratosi ant grindų.

SERŽANTAS (SARGYBINIUI). Tik pažiūrėk. Tu neriesi iš kailio, kad padėtum, o jie viską sušika.

TAMSA